

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2008 – 2010 DLA MIASTA NOWEGO MIASTA LUBAWSKIEGO

1. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493).
2. Ustawa z dnia 26.10.1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 12 .03. 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.).

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywiają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

2.2. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy są tak jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny. Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc** to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6.06.1997r. – Kodeks karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

2.3. Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą. Ponad jedna trzecia badanych (37%) zna przynajmniej jedną kobietę – ofiarę przemocy swojego partnera. Kobiety częściej ujawniają przemoc. Dwie piąte kobiet (41%) zna w swoim środowisku, co najmniej jedną kobietę bitą przez męża. Natomiast więcej niż jedna piąta (22%) zna przynajmniej kilka takich kobiet, a więc prawdopodobnie żyje w środowisku, gdzie przemoc jest normą. Prawie 70% sytuacji przemocy zachodzi w rodzinach, gdzie istnieje problem alkoholowy. (H.D. Sasal „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie – niebieskie karty” wyd. PARPA Warszawa 2005)....

3. ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

3.1. Elementarne zasady

- 3.1.1. Zapewnienie ochrony -najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
- 3.1.2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
- 3.1.3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
- 3.1.4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
- 3.1.5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
- 3.1.6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
- 3.1.7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu ofiary i jej decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

4. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

„Art. 6. ustawy z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi:

- 1. *Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. nr 64, poz. 593, z późn. zmianami) i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. nr 147, poz. 1231, z późn. zmianami), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.*
- 2. *Do zadań własnych gminy należy w szczególności:*
 - 1) *tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;*
 - 2) *prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;*
 - 3) *opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;*
 - 4) *prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia”.*

4.1. W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w mieście uruchamia się system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

- 4.1.1. pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w Grupie Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- 4.1.2. pomocy psychologicznej dla dzieci – ofiar przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej,

- 4.1.3. pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej, socjalnej dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych.
- 4.1.4. pracy Punktu Interwencji Kryzysowej przy PCPR,
- 4.1.5. realizacji Programu korekcyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie,
- 4.1.6. ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim.

5. STRATEGIA I METODY DZIAŁANIA

5.1. Przygotowanie diagnozy w Mieście Nowe Miasto Lubawskie

- 5.1.1. Stałe zbieranie wszelkich dostępnych danych, które pozwolą dokonać pomiaru zjawiska. Źródłem informacji będą statystyki policji, sądu, opieki społecznej szkół, przychodni zdrowia, szpitala, pogotowia ratunkowego, straży miejskiej, pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców gminy.
- 5.1.2. Przeprowadzanie diagnozy i ustalanie zasobów środowiska lokalnego, a więc działalności instytucji, placówek, organizacji pozarządowych, świetlic, osób zajmujących się pomaganiem i na tej podstawie opracowanie i korygowanie mapy zasobów środowiska lokalnego.
- 5.1.3. Przeprowadzanie badań pozwalających określić postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie, a także opinie na temat sposobu pomagania rodzinom, gdzie stosowana jest przemoc. Postawa sąsiadów – świadków przemocy często określa szybkość reagowania i ewentualnej interwencji umożliwiającej zatrzymanie przemocy. Badania można przeprowadzić za pomocą ankiet i/lub wywiadów.
- 5.1.4. Przeprowadzanie badań pozwalających określić postawy pracowników służb i placówek stykających się z problemem przemocy na danym terenie, a także poziom ich kwalifikacji potrzebnych do skutecznego pomagania.
- 5.1.5. Przygotowywanie raportu o przemocy w rodzinie i zasobach środowiska lokalnego.

6. SZCZEGÓŁOWE DZIAŁANIA

- 6.1. Przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej, (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw).
- 6.2. Systematyczna edukacja społeczności poprzez lokalne media, która ma przede wszystkim na celu odkłamanie mitów i stereotypów utrudniających pomoc, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy. Permanentne drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczanie w lokalnej prasie stałych informacji, gdzie można szukać pomocy, itp.

- 6.3. Funkcjonowanie Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, z następującym zakresem działań:
- 6.3.1. analiza wniosków składanych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe i wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemocy domowej,
 - 6.3.2. kierowanie i koordynowanie prac Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
 - 6.3.3. przyjmowanie wszystkich wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy wg załączonego schematu,
 - 6.3.4. tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki służbowe wynikające z obserwacji, rozmów z różnymi osobami, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin,
 - 6.3.5. prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie – zgodnie z zapisami Niebieskiej Karty dotyczącej Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - 6.3.6. prowadzenie dyżuru w Punkcie Interwencji Kryzysowej, a w trakcie tych dyżurów: udzielanie wsparcia ofiarom, kierowanie ofiar przemocy domowej do specjalistów, kierowanie i motywowanie do udziału ofiary w Grupie Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
 - 6.3.7. występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną,
 - 6.3.8. występowanie do Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub o podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie,
 - 6.3.9. odwoływanie się od decyzji prokuratora, jeżeli zapadła decyzja o umorzeniu postępowania, a odwołanie jest zasadne.
 - 6.3.10. motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej,
 - 6.3.11. inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc, poprzez działania Zespołu Interwencji Domowej,
 - 6.3.12. monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - 6.3.13. prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej,
 - 6.3.14. występowanie w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo z art. 207 kk, tj. o znęcanie się nad rodziną, w postępowaniu przygotowawczym i postępowaniu karnym przed sądem.
- 6.4. Działalność Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w składzie:
- Przewodniczący Zespołu – Przewodniczący MKRPA (*Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*),
 - Zastępca - przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
 - przedstawiciel Urzędu Miejskiego
 - przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji,
 - przedstawiciel Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - przedstawiciel Pedagogów Szkolnych,
 - przedstawiciel Kuratora Sądowego,
 - przedstawiciel Straży Miejskiej,
- 6.4.1. Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Nowym Mieście Lubawskim (przez prawnika i terapeutę)...

- 6.4.2. Psychologiczna pomoc ofiarom przemocy w Grupy Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
- 6.4.3. Realizacja specjalistycznego programu korekcyjnego dla sprawców przemocy (w zamian za grożącą karę pozbawienia wolności).
- 6.4.4. Współpraca z instytucjami prowadzącymi Hostele dla Ofiar Przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowym Mieście Lubawskim, w celu ustalenia precyzyjnych zasad umieszczania tam osób.
- 6.4.5. Specjalistyczna pomoc psychologiczna dla dzieci, które są ofiarami przemocy w rodzinie.
- 6.4.6. Ochrona osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych przed przemocą domową.
- 6.4.7. Stała współpraca z dzielnicowymi, pracownikami socjalnymi i członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych by skutecznie realizować funkcjonowanie Zespołu Interwencji Domowej poprzez wspólne wizyty w domach, w których występuje przemoc w rodzinie (tym samym praktyczne wykonywanie procedur interwencji służb: Policja - wykonywanie zapisów wynikających z Zarządzenia Komendanta Głównego z dnia 31.12.2002 roku; Pomoc Społeczna – zapisy ustawy o pomocy społecznej z dnia 12.03.2004 roku; Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26.10.1982 roku).
- 6.4.8. Realizacja podstawowych zaleceń rządowego programu pod nazwą „Dzieciństwo pod ochroną”.
- 6.4.9. Wszelkie inne poczynania mogące przyczynić się do powstrzymywania przemocy w rodzinie, a nie ujęte w niniejszym programie.

**7. HARMONOGRAM SZCZEGÓŁOWYCH DZIAŁAŃ ZAWARTYCH W GMINNYM PROGRAMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE NA LATA 2008 – 2010 DLA MIASTA NOWEGO MIASTA LUBAWSKIEGO**

L.p	Działania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Odpowiedzialny za realizację
1.	Przeprowadzanie co najmniej raz w roku specjalistycznych szkoleń dla: - pracowników socjalnych, - pracowników służby zdrowia, - członków miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, - dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej, (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw).	- Ilość osób biorących udział w szkoleniach	- Wykaz przeprowadzonych szkoleń	- Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - MOPS
2	Systematyczna edukacja społeczności poprzez lokalne media, która ma przede wszystkim na celu odklamanie mitów i stereotypów utrudniających pomaganie, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy. Permanentne drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczanie w lokalnej prasie stałych informacji, gdzie można szukać pomocy, itp.	- Ilość zamieszczonych informacji	- Wykaz zamieszczonych informacji	- Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - MOPS
3	Funkcjonowanie stanowiska Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	- Zakres czynności osoby odpowiedzialnej za koordynację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- Urząd Miejski, - MOPS	Burmistrz Miasta

8. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI

Realizację wszystkich działań będą monitorowały osoby odpowiedzialne za ich przeprowadzanie w poszczególnych jednostkach. Informacje w formie sprawozdań półrocznych będą przekazywane koordynatorowi ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Decyzje o wdrożeniu działań korygujących program, będą podejmowane po wcześniejszej konsultacji z przedstawicielami Rady Miejskiej, Policji, MOPS, Straży Miejskiej, służby zdrowia, oświaty, organizacji pozarządowych, itp.)